

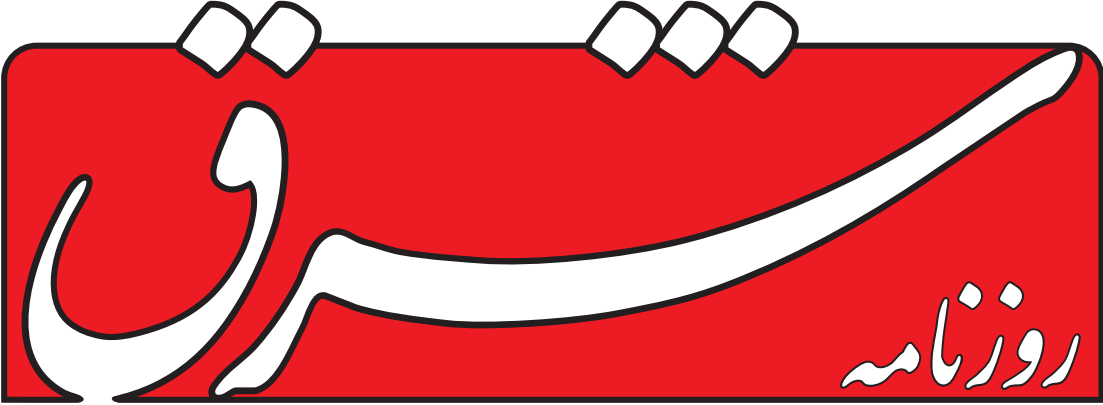
بازخوانی یک پرونده تاریخی در اولین سالگرد مرگ

رابرت مک فارلین - قسمت دوم

ایران -کنترا و تأثیری که بر سرنوشت جنگ گذاشت

عبدالرحمن فتح‌الهی: در ادامه بازخوانی پرونده «ایران-کنترا» یا «ایران‌گیت» با سیدمحمد مهدی دزفولی، نگاهی داشته‌ایم به چگونگی انجام مذاکرات کانال ۲ و همچنین نحوه افشای گفت‌وگوهای انجام‌شده تهران - واشنگتن و سفر رابرت مک فارلین به ایران که در نشریه الشراع لبنان رسانه‌ای شد

صفحه ۶

پنجشنبه ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ • ۲۰ شوال ۱۴۴۴ • ۱۱ می ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۵۱ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: خوی؛ سه ماه پس از زلزله؛ به امان خدا رها شده‌ایم/ در آیین نکوداشت خواننده موسیقی ایرانی چه گذشت /؟ چه کسی غروب جمعه می‌خندد و **یادداشت‌هایی از ابراهیم ایوبی**، فاطمه علیان

سرمقاله

بخشی‌نگری به آمار، فراموشی حقایق

سیدمصطفی هاشمی طباطبائی

در علم آمار می‌گویند که اعداد علاماتی بی‌جان هستند که از سوی عالمان جان می‌گیرند. به همین دلیل است که از یک گزارش آماری تحلیلگران مختلف، گاه نتایج متضادی را عرضه می‌کنند. این یک نوع استنتاج از آمار است، نوعی دیگر از ارانه آمار توجه به بخشی از آمار و نادیده‌گرفتن بخش دیگری از آن آمار یا پدیده‌های مرتبط با آن است و اندک تحلیلگرانی هستند که پدیده‌ها را به صورت جامع و با درنظرگرفتن ابعاد آن تشریح می‌کنند. در طول دهه‌های اخیر در ایران اقتصاددانان که با تابع برخی مکتب‌های اقتصادی هستند یا به طرز حیرت‌انگیزی التقاط را در دستور کار قرار می‌دهند و در هر زمان حسب شرایط، نقاطی را پررنگ و نقاط دیگر را کم‌رنگ می‌کنند، اظهارنظرهای مختلفی ارائه می‌دهند و نتیجه آنکه شرایط اقتصادی کشور حسب تصمیماتی که تحت تأثیر این روش برخورد گرفته شده، به وضع ناهنجاری ظهور و بروز کرده است. در هفته گذشته در اجلاسی نیمه‌رسمی شخصییتی که شهرت اقتصادی او بر برخی دانش‌های او می‌چربد، درباره اقتصاد ایران سخنانی بیان کرد و آنکه در طول ۴۰ سال گذشته تولید سیمان به ۷۰ میلیون تن و تولید پتروشیمی به ۹۰ میلیون تن و تولید فولاد به ۲۵ میلیون تن و تولید کشاورزی به ۱۴۰ میلیون تن افزایش پیدا کرده، بنابراین تولید ناخالص ملی افزایش مناسبی داشته است. طبعاً در کنار این سخنان، از ناترازی بانک‌ها، کسر بودجه، تحریم‌های سنگین و اینکه طرفداران برجام مخالف خودکفایی هستند (اشاره‌ای اشتباه، سیاسی و نه اقتصادی) ذکر خوبی هم کرد. فارغ از اشارات درست ایشان در آمار ذکرشده در همان‌جا به ایشان یادآور شدم که اگر کارخانه‌ای با راندمان عالی مشغول تولید باشد، اما زمین کارخانه سست و سازه آن ناپایدار باشد، پس از اندک‌زمانی زمین فرورفته و تجهیزات و سازه فروریخته و اثری از آن تولید مشاهده نمی‌شود. اقتصاددان باید همه را با هم ملاحظه کند و به‌علاوه به این بیندیشد که به چه قیمتی تولید ادامه دارد و آیا همه هزینه‌ها را در قیمت تمام‌شده لحاظ کرده یا آنکه هزینه‌هایی را از قلم انداخته است.

نگارنده که خود سهم کوچکی در افزایش تولیدات صنعتی ذکرشده کشور داشته، باید اذعان کند که بهایی که در طول سال‌های گذشته برای تولید در کشور پرداخت شده و همچنان ادامه دارد، بسیار بیشتر از آن چیزی است که به نام قیمت تمام‌شده مطرح است و به‌ویژه هزینه‌هایی بر کشور تحمیل شده که جبران آن ممکن و مقدور نیست و همه آنها از دیدگاه همه اقتصاددانان و سیاست‌گذاران مخفی مانده یا مخفی نگه داشته شده؛ درحالی‌که برخی هزینه‌های صورت‌گرفته به صورت بازگشت‌ناپذیر و جبران‌ناپذیر در راستای تخریب کل کشور صورت گرفته است و اقتصاددانان تنها به آمار تولید و تورم و صورت‌های ناقص مالی کشور توجه کرده‌اند. تولید کشاورزی به قیمت از دست‌دادن آب‌های زیرزمینی، آلوده‌کردن رودخانه‌ها با پساب زه‌کش، خشک‌شدن دریاچه ارومیه به خاطر گسترش کشاورزی در غرب دریاچه، خشک‌شدن زاینده‌رود به خاطر گسترش کشاورزی در اصفهان و در کوهپایه‌ها و نشست زمین است که تمدن شهری مانند اصفهان را به خطر انداخته و به نابودی می‌کشاند و آیا اقتصاددانان در محاسبه تولید کشاورزی در تولید ناخالص ملی این‌ها هزینه‌ها را ملحوظ می‌کنند؟ برای تولید برق مورد مصرف صنعت و کشاورزی و زندگی عوامل زنده تولید یعنی مردم روزانه معادل ۲.۵ میلیون بشکه نفت مصرف می‌کنیم. بخش عظیمی از آن مصرف سوخت نیروگاه‌هایی با راندمان ۲۵ درصد می‌شود و بخش دیگر با انبوه اتومبیل‌های پر مصرف به حلق مردم فرومی‌رود؛ درحالی‌که نیروگاه‌های فسیلی امروز راندمان حدود ۶۵ درصد و اتومبیل‌های هیبریدی یک چهارم مصرف اتومبیل‌های ما را دارند. آیا هزینه واقعی مصرف این ثروت ملی در آمار تولید ناخالص ملی لحاظ می‌شود. اقتصاددانان ما گرفتار یک نوع پوپولیسم اقتصادی شده‌اند. هر آنچه را که ممکن است به نوعی مورد تعرض مردم عادی قرار گیرد، پنهان می‌کنند و هر آنچه را که بتوانند استفاده شبه‌علمی یا سیاسی کنند، مطرح می‌کنند. همه جناح‌ها و همه سیاستمداران و همه اقتصاددانان چه در زمان خاتمی و چه در زمان روحانی و چه در زمان رئیسی و به‌ویژه در زمان احمدی‌نژاد از سرفه مردم و معیشت مردم می‌گویند؛ درحالی‌که ایران رو به سوی ویرانی کام برمی‌دارد. در اینجا به‌هیچ‌وجه منظور سیاسی یا اشاره به شکل‌گیری نهاد‌های حکومتی نیست؛ بلکه مخاطب همه سیاستمداران، اقتصاددانان و عالمان کشور هستند که اصولاً مفهوم توسعه پایدار را نمی‌دانند یا پنهان می‌کنند یا اصلاً اعتقادی به آن ندارند. موضوع کمک‌های مؤمنانه که چندی قبل مقام معظم رهبری مطرح کردند، امری بسیار پسندیده و مستحسن است و مورد اقبال مردم نیز قرار گرفته است؛ اما باید باور کنیم که آینده ایران در گرو «زندگی مؤمنانه» است، نه به آن معنی که مردم در مناسک خالص مذهبی دائم‌الذکر و پایدار و مداوم باشند؛ البته بسیار نیکوست؛ بلکه به معنی آن است که زندگی را چنان ابدیه‌دند که اگر به آبادانی کشور نمی‌انجامد، به تخریب آن نیز نینجامد و آن به عهده و وظیفه حکمرانان است که در آن اندیشه‌کنند و الگوی زندگی مؤمنانه و نه مسرفانه و رهاشده را برای مردم بیان و به آن ابرام کنند و نه آنکه مثل امروز تلاش برای واردات و تولید هرچه بیشتر خودروی شخصی و مصرف هرچه بیشتر زمین و واردات آن کنند.

ادامه در صفحه ۴

کمبود بلیت و مسافران سرگردان در فرودگاه‌ها، شایعه افزایش صددرصدی قیمت‌ها را جدی کرده است

تورم در آسمان؟

گزارش تیت‌ریک را در صفحه ۴ بخوانید

راهکار دیپلماتیک برای بحران امنیتی

خبرنگار اعزامی «شرق» از اولین دور مذاکرات وزرای خارجه ۴ کشور روسیه، ایران، ترکیه و سوریه در مسکو گزارش می‌دهد

وحیده کریمی: دیروز مذاکرات وزرای امور خارجه چهار کشور روسیه، ایران، ترکیه و سوریه در پشت‌درهای بسته در ویلا، ساختمان وزارت خارجه روسیه در مسکو برگزار شد. مسکو که بعد از حمله پهپادی اوکراین برای اولین بار بعد از آغاز حمله روسیه به اوکراین آرایش امنیتی به خود گرفته است «و شهروندان روسی برای نخستین بار ترانزی از جنگ را در امن‌ترین نقطه روسیه احساس کرده‌اند»، میزبان مذاکراتی بود که قرار است جالش امنیتی میان سوریه و ترکیه و واقع و امنیت را به منطقه بازگرداند.

مذاکراتی که نقطه عطفی در مسیر یافتن راهکار سیاسی برای پایان مسائل فی‌مابین دو کشور ترکیه و سوریه است. انتظار می‌رود با تداوم این نشست‌ها به‌زودی شاهد دیدار و گفت‌وگوی رودرروی رؤسای جمهوری ترکیه و سوریه هم باشیم، البته با نزدیک شدن به زمان انتخابات ریاست‌جمهوری ترکیه اردوغان تمایل بسیاری برای چنین دستاوردی داشت و بشار اسد هم بدش نمی‌آمد چنین برگ برنده‌ای را برای

یادداشت

نقش دولت در حمایت از بافت‌های تاریخی

ترانه پلدا

معمار و شهرساز

هفته گذشته از معاون میراث فرهنگی، آقای علیی دارایی نقل کردیم که اعلام کرد معاونت میراث و شرکت بازآفرینی شهری قرار است در راستای تحقق «قانون حمایت از بافت‌های تاریخی» همه تسهیلات بانکی موجود برای نوسازی در «محدوده‌های هدف بازآفرینی شهری و قانون جهش مسکن» را به بناهای واقع در محدوده بافت‌های تاریخی با هدف مرمت و مقاوم‌سازی اختصاص دهند، به‌طوری‌که در دوره مرمت، تسهیلات بانکی اسکان موقت نیز به ساکنان این‌ها بناها تعلق گیرد و نیز اشاره شد که تا نقشه راه چنین اقدامات پیچیده و بی‌سابقه‌ای معین نشود، باورش مشکل خواهد بود، زیرا با عنایت به برنامه‌های ضرب‌الاعطالی که دولت در سال جاری برای تأمین کسری بودجه از راه فروش اراضی و دارایی‌های غیرمنقول مازاد متعلق به برخی نهاد‌های دولتی، دانشگاه‌ها و بانک‌ها دارد، بعید به نظر می‌رسد که در این شرایط دشوار مالی، تمرکز معاونت میراث فرهنگی روی سازماندهی احیای بافت‌های تاریخی قرار گیرد، بی‌آنکه آسیبی متوجه این بافت‌ها شود.

برای ما که حدود نیم‌قرن شاهد رفتارهای دولت و شهرداری‌ها، به‌ویژه وزارت مسکن و شهرسازی در بافت‌های قدیم بوده‌ایم، سیاست‌گذاری‌ها در حد تشویق بخش خصوصی به نوسازی شخصی در داخل هر قطعه مسکونی و احیاناً تشویق به جمعیت قطعات در بافت محلات قدیمی بوده است و این تشویق‌ها اغلب با دادن مجوز برای تراکم‌های بالاتر و حتی یک طبقه تشویقی برای تجمع، اصولاً شکل و ترکیب بافت و ساخت مسکونی در

وکیل معاون اول رئیس‌جمهور پیشین:

جهانگیری دنبال رضایت نیست

جلسه دادگاه شکایت محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس از اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهوری در دولت حسن روحانی، درباره مطالب طرح‌شده در مناظره‌های انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۹۶، روز گذشته برگزار شد. به گزارش انتخاب، خانم مقیمی، وکیل اسحاق جهانگیری، درباره این جلسه گفت: آقای جهانگیری…

صفحه ۲

مرکز پژوهش‌های مجلس گزارشی از وضعیت مأموران یگان حفاظت محیط زیست منتشر کرد

حفاظت از ۱۱ درصد ایران با دست‌ان خالی

رئیس‌جمهوری ترکیه در آستانه انتخابات حقوق‌کارمندان دولت را افزایش داد

دست‌ودل بازی خطرناک اردوغان

افشین قطبی امپراتور وعده‌ها

لاریجانی به تفکر خالص‌سازی پاسخ می‌دهد

تقابل اندیشه شاگردان مصباح با آیت‌الله مطهری

یادداشت

قانون‌گذار قانون‌گریز

مهدی صاحبی‌پسندیده

وکیل پایه‌یک دادگستری

در جریان استیضاح وزیر صمت موضوع واگذاری خودرو به برخی از نمایندگان مجلس از طرف این وزارتخانه مطرح و سؤالات و ابهامات فراوانی برای مردم ایجاد شد. بنا بر اخبار منتشرشده و اظهار نظر مطلعان موضوع از این قرار است که وزارت صمت به واسطه یک شرکت کاغذی و به منظور جلوگیری از استیضاح جناب وزیر درصدد واگذاری تعدادی خودرو به نمایندگان مجلس بوده و در ظاهر برخی از نمایندگان هم از این پیشنهاد استقبال کرده‌اند. این موضوع اظهار نظر و انتقادات گسترده از سوی منتقدان و حتی موافقان را در پی داشت، به نحوی که برخی نمایندگان هم از این واقعه اظهار تأسف کردند؛ اما انتقاد روزنامه دولت از این ماجرا داستان تازه‌ای را باز کرد و باعث شد توپ به زمین دولتی‌ها بیفتد. به نحوی که برخی از نمایندگان مدعی شدند که خود دولت هم درگیر داستان مشابهی است و واگذاری خودرو بدون رعایت تشریفات و محدودیت‌ها در بدنه دولت هم اتفاق افتاده و این داستان مختص مجلس نیست. این کشمکش‌ها ابعاد مختلف از چنین تخصیص‌های مسئله‌داری، از جمله درخواست صداوسیما در راستای تخصیص خودرو به این سازمان را عیان کرد. به نحوی که به نظر می‌رسد واگذاری و تخصیص خودرو خارج از روال ثبت‌نام و اولویت‌بندی به مسئولان در نهادهای مختلف حاکمیت امری طبیعی و حق مسلم ایشان است. البته افشای داستان‌های مشابه اصل قضیه و اهمیت واگذاری خودرو به نمایندگان مجلس در موضوع استیضاح را کم‌رنگ نمی‌کند؛ اما هدف ما از این یادداشت بررسی صحت‌وسقم ماجرای مجلس، دولت و نهادهای مشابه حاکمیت و نهایتاً تأیید یا رد آن نیست؛ بلکه هدف بررسی مفهوم واگذاری و چرایی ایجاد هیاهو و حساسیت‌طرف‌های مختلف نسبت به موضوع واگذاری است. مفهوم واگذاری خودرو که در جریان استیضاح وزیر صمت و موارد مشابه مطرح شد، در واقع همان فروش خودرو است. به عبارت بهتر منظور از واگذاری همان فروش خودرو با قیمت کارخانه به متقاضی است و فروشنده خودرو هم وزارت صمت نیست؛ بلکه شرکت‌های خودروساز واردکننده هستند. شخص متقاضی هم قاعداً مبلغ خودرو را به روش‌های مختلف پرداخت می‌کند. پس ظاهر واگذاری امری غیرقانونی نیست و متقاضی، پیشنهاددهنده و خودروساز مرتکب تقصیری نشده‌اند؛ اما اگر ماجرا این‌قدر شفاف و اصولی است و مفهوم واگذاری هم همان فروش خودرو به نرخ مصوب است، کجای داستان باعث ایجاد این‌همه انتقاد و تنش شده است. برای بررسی دقیق‌تر موضوع و مفهوم واگذاری و ایرادات واگذاری خودرو به مسئولان باید نگاهی به نحوه فروش خودرو در چند سال اخیر بیندازیم.

ادامه در صفحه ۴

♦ عکس: مرصیه سلیمانی، ایرنا

اردوغان خرج کند؛ اما روند کند مذاکرات مانع تحقق این دیدار شده و احتمالاً چنین دیداری به بعد از انتخابات ترکیه موکول شود. ترکیه‌ای که حضور پررنگ نظامی در سوریه دارد و منافع اقتصادی و امنیتی که برای خود تعریف کرده، فعلاً مانع خروجش از سوریه است و مذاکرات فعلی با هدف تسریع در حل مناقشات امنیتی و سیاسی بین دو کشور با همراهی ایران و روسیه مدت‌هاست که در جریان است. در مسیری طولانی که برای گذار از مباحث امنیتی به مباحث سیاسی میان دو کشور طی شده، ایران نقش پررنگی ایفا کرده است. از بهمن سال ۱۳۹۵ و با ابتکار عمل جمهوری اسلامی ایران و روسیه و همراهی ترکیه، به منظور حل‌وفصل منازعات سوریه و پایان‌بخشیدن به شش سال کشتار و آوارگی و ویرانی در این کشور مذاکرات آستانه آغاز شد. در واقع آتش‌بس فراگیری که از ۱۰ دی سال ۱۳۹۵ (۳۰ دسامبر ۲۰۱۶) با توافق میان دولت سوریه و گروهی از مخالفان مسلح برقرار شد، مقدمه‌ای برای آغاز مذاکرات آستانه بود که در آن، برای نخستین بار نمایندگان دولت سوریه با نمایندگان ای گروه‌های مخالف مسلح به طور مستقیم ریزینی کردند.

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید

بافت‌های قدیمی را بر هم می‌زده است. بسیاری از بافت‌های شهری هماهنگ و باارزش‌مان به این ترتیب به‌تدریج از بین رفتند و به جای آنکه مرمت و استحکام‌بخشی، محور هدایت آگاهانه و جلب توجه ساکنان این محلات تاریخی به سرمایه‌گذاری صحیح در خانه‌های واقع در مراکز تاریخی بشود، ساکنان اصیل با بافت‌ها را رها کردند و رفتند، یا به سازندگانی فروختند که فقط در فکر مترآز بیشتر بودن، و نه زیبایی و هم‌زیستی و باهم‌بودگی در محله، به نظر من تغلل بیشتر از سوی شهرداری‌ای بود که باید بیشتر از دولت به حال محلات دل می‌سوزاندند و برای درست‌کردن مرکز محله‌ای جذاب از ساختن یک پارک کوچک فراتر می‌رفتند.

در واقع قانون حمایت از مرمت و احیای بافت‌های تاریخی- فرهنگی در تیرماه ۹۸، یعنی چهار سال پیش به تصویب رسید. در یادداشتی از سایت میراث‌باشی، خانم مریم اطباطی نوشته است که «در این قانون از طرحی به نام «طرح ویژه» سخن به میان آمده که باید با توجه به ویژگی و ظرفیت و مزیت تاریخی، فرهنگی و طبیعی بافت‌های تاریخی با همکاری کلیه مسئولان و ذی‌نفعان از کل تا جزء طرح مدیریتی و تکالیف همه دست‌اندرکاران در آن مشخص باشد. به موجب ماده ۲ آن وزارت میراث فرهنگی مکلف به تهیه چارچوب طرح‌های ویژه و شرح خدمات حفاظت و احیای بافت‌های تاریخی بوده که ظاهراً این کار را انجام داده است، اما از ۱۶۸ شهر تاریخی آمده در لیست میراث، برای چند شهر چنین طرحی تهیه شده است؟». در ماده ۳ با رویکرد توانمندسازی ساکنان بافت‌های تاریخی، وزارت راه و شهرسازی و بنیاد مسکن مکلف‌اند پس از تصویب این قانون با همکاری وزارت میراث و شهرداری‌ها در مدت پنج سال نسبت به تهیه، تصویب و اجرای طرح‌های ویژه حفاظت و احیای محدوده بافت‌های تاریخی از طریق شورای عالی معماری و کمیسیون ماده ۵ اقدام کنند. پس می‌توان گفت که سهم دولت در حفظ بافت‌های تاریخی

ادامه در صفحه ۴